

SECCIÓ DE SENDERS

A.E.TALAIA

DEL BAIX EBRE AL SOLSONÈS

10ª Etapa : FARENA - ROJALS - MONTBLANC

27 de setembre 1992

HORARI PREVIST

Sortida de Vilanova i la Geltrú.	6.30 h
Farena. Esmorzar.	8.30 h
Inici de l'etapa.	9
La Bartra. Reagrupament.	9.45 h
	9.55 h
Font del Grèvol. Reagrupament.	10.30 h
	10.45 h
Rojals. Reagrupament.	11.35 h
	11.50 h
L'Estret. Reagrupament.	13.10 h
	13.20 h
Montblanc. Dinar.	13.45 h
Sortida cap a Vilanova.	17 h
Vilanova i la Geltrú.	18 h

Notes.-

- ** Esmorzarem a Farena; hi ha un petit bar.
- ** Dinarem a Montblanc, en arribar.
- ** Pel camí trobarem fonts i a Rojals hi ha un bar.
- ** Si us plau, sigueu puntuals i respecteiu els reagrupaments.

SECCIÓ DE SENDERS

A.E.TALAIA

DEL BAIX EBRE AL SOLSONÈS

10ª Etapa : FARENA - ROJALS - MONTBLANC

27 de setembre 1992

En aquesta primera etapa del curs farem un recorregut pel sector nord-oriental de les Muntanyes de Prades que finalitzarà a la vila ducal de Montblanc. Començarem en el petit nucli de **Farena** (623 m), agregat de Mont-ral, a l'extrem de l'Alt Camp, situat en un promontori per damunt del riu Brugent, i a partir d'ací, seguint un sender de petit recorregut, ens enfilarem per un contrafort de la serra (680 m) per anar a buscar el **barranc Sec**, el qual travessarem a gual (610 m). Tot seguit començarem una llarga pujada que de primer ens portarà a la **Bartra** (725 m) i finalitzarà a la **font del Grèvol** (980 m) on trobarem el GR-7-1.

A continuació davallarem una mica per tal de creuar el profund **barranc de la Baridana** (875 m) i tornarem a pujar fins arribar al poblet de **Rojals** (980 m), el nucli habitat més enlairat de les Muntanyes de Prades.

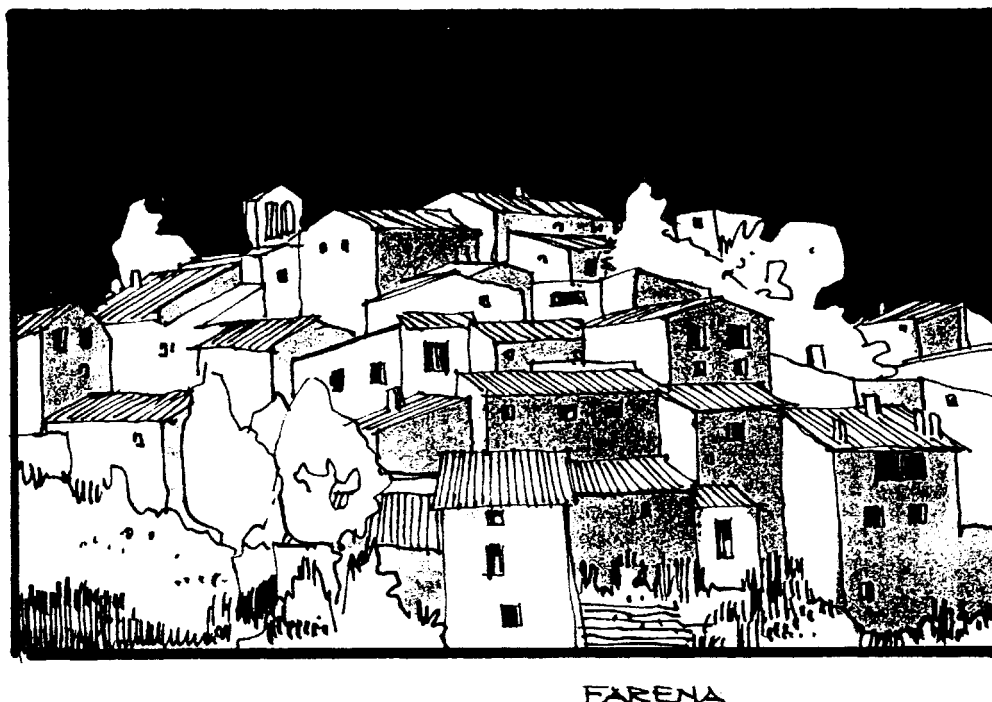
Després d'un merescut descens reemprendrem el camí per *abocar-nos* al **torrent de la Vall**. Una vegada arribats al seu llit (670 m) l'haurem de seguir aigües avall fins passar per l'anomenat **Estret** (370 m), un petit congost que guarda l'entrada de la vall. Passat l'Estret, el camí ens portarà ràpidament a les envistes de Montblanc; aleshores només restarà travessar la plana per arribar-hi finalitzant així l'etapa (350 m).

FARENA

Farena és l'agregat més important del municipi de Mont-ral de l'Alt Camp. Les seves cases es disposen en el declivi assolat d'un promontori (623 m) que cau abrupte damunt el riu Brugent, presidint un ric i càlid cixample de la vall. Al capdamunt de la vila es dreça una església d'origen romànic, probablement del segle XII, dedicada a **Sant Andreu**, patró del lloc. L'altar major és decorat amb les pintures, realitzades l'any 1946, pel pintor d'Alcover Anton Català i Gomis. Sufragània de la parròquia de Mont-ral, l'església de Farena ha estat al llarg dels segles servida pel rector d'aquell lloc, i utilitzada no solament pels veïns de Farena sinó també pels del terme de Rojals, especialment els del Pinetell, els quals hi anaven a batejar els infants i donar terra als morts. La cinquantena d'edificis de la vila dona testimoni de la seva importància, superior demogràficament, moltes vegades, a la del cap de municipi.

Per Farena i Rojals s'inicià l'ascens de les forces catalanes, comandades per Ponç i Ramon de Cervera, que el 1151 emprengueren la conquesta de Siurana. Farena ha vist desaparèixer el seu castell i ha adquirit una fisonomia agrícola, però la disposició de les cases en forma de mitja rodona, seguint el traçat de l'antiga muralla que l'encerclava, fa que conservi la disposició

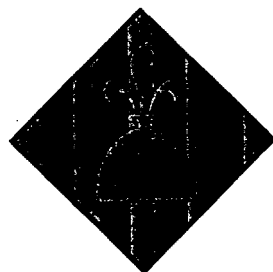
primitiva de la vila closa. Del castell de Farena queden les restes d'alguns murs, als estables de Can Vilalta, i el topònim del Castellot, aplicat a la roca abrupta que hi ha al cim del turó.

ROJALS

El petit poble de Rojals, emplaçat al sud-oest del terme municipal de Montblanc, es troba situat a 980 m d'altitud. Ja és documentat a partir de l'any 1151 i havia format municipi amb els caserius dels Cogullons, situat a 1042 m, a la conca del riu Brugent, la Bartra, també a la mateixa vall, i el Pinetell de Rojals, depenent de la parròquia de Farena. Abans del 1940 fou agregat al municipi de Montblanc.

La seva església parroquial, sota l'advocació de Sant Salvador o de la Transfiguració del Senyor, sembla d'origen romànic, però al llarg del temps ha sofert moltes transformacions. Fins fa poc, el poble tendia a la seva total despoblació, però últimament, fora del nucli urbà, s'han construït alguns habitatges, com a segona residència, que li permetran de continuar subsistent.

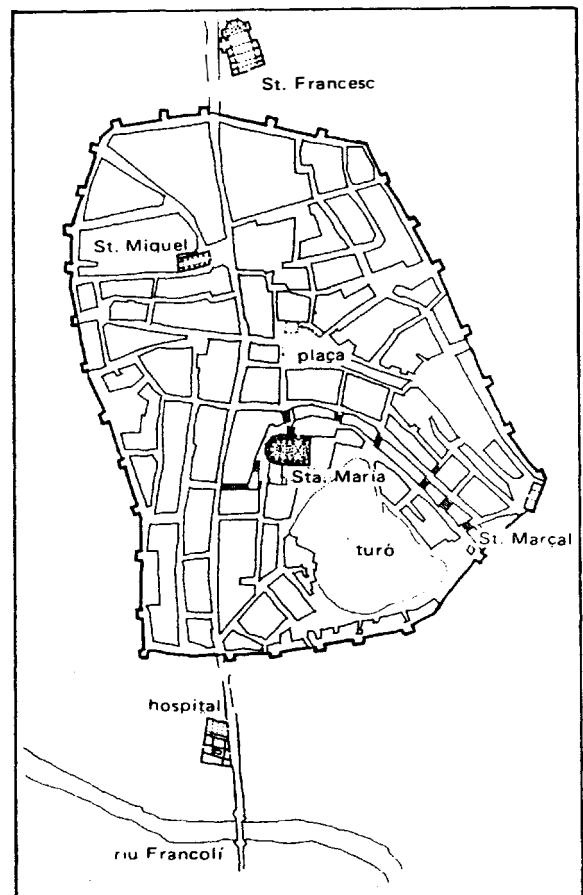
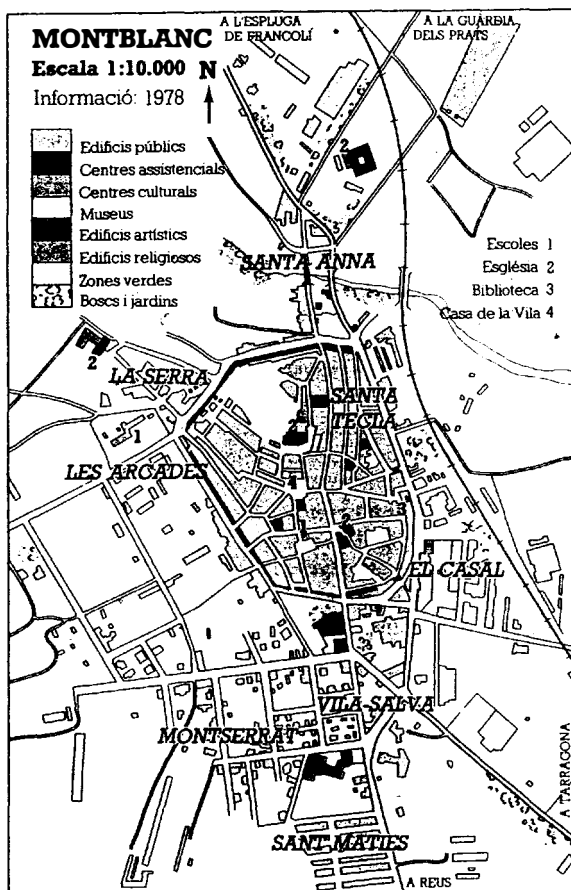
MONTBLANC

El terme municipal de Montblanc és situat al sud-est de la Conca de Barberà i confronta a tramuntana amb els de Blancafort, Piru i Barberà de la Conca; a llevant amb els municipis de Cabra del Camp, Figuerola i l'ontscaldes, agregat de Valls, tots ells de l'Alt Camp; a migdia limita amb els de Picamoixons, la Riba i Mont-ral, d'aquesta mateixa comarca, i amb el de Vilaverd, de la Conca de Barberà, i finalment, a ponent, termeneja amb Vimbodí i l'Espluga de Francolí, també de la Conca. Amb una superfície de 90.24 km², és el terme més extens de la comarca, perquè inclou l'antic terme de Rojals, que equival al 14.14% del total de la demarcació.

El territori és accidentat en la part sud-occidental per les Muntanyes de Prades (serra de Roquerola, on hi ha la mola de la Guineu, de 1111 m d'altitud), de l'antic terme de Rojals, i en la part oriental és tancat per la serra de Miramar, de menor altitud (pic de la Cogulla, de 784 m, i el Tossal Gros, de 864 m); en aquesta part, pel coll de Lilla, passa la carretera de Valls. El terme és drenat pel Francolí i pel seu afluent el riu d'Anguera. A aquests cursos desguassen diversos rierols i torrenteres, com el riu de la Vall al Francolí, i el barranc del Pont de Candí i les rases de l'Hortènsia i de Pira al riu d'Anguera.

El clima de Montblanc presenta peculiaritats que el diferencien del mediterrani, així com també del continental; en realitat és un clima de transició. La mitjana de pluges anuals se situa entre els 500 i els 600 mm, amb un màxim a la tardor (setembre i octubre) i a la primavera (maig i juny); és a dir, l'estiu és sec, i amb freqüència plou torrencialment a la primavera i sobretot a la tardor.

La vila de Montblanc és situada a uns 350 m d'altitud, prop de la confluència dels rius Francolí i d'Anguera, emplaçament estratègic gràcies al qual ha estat tradicionalment un centre important de comunicacions i l'eix central de la comarca. Les edificacions més antigues ocupen la zona elevada del lloc, la falda del tossal de Santa Bàrbara. El perímetre d'aquesta zona devia ser aproximadament una quarta part del que aconseguiria dos segles després amb les muralles. Per llevant delimitava amb el camí romà de Tarragona a Lleida, actual carrer Major; a migdia i a ponent, amb el torrent de la Regina o el Riuot; i per tramuntana, amb l'actual baluard de Santa Anna. L'edificació degué ser molt ràpida, car en el 1170 ja hi ha documentats: el castell, l'església romànica de Santa Maria, el cementiri, les escriptories reials i els carrers de les Grasses de Santa Maria (actualment dels Hortolans), del Solà (o dels Solans) i el Mercadal (futura Plaça Major). Fora d'aquest triangle sols hi havia l'església de Sant Miquel i el Pont Vell sobre el Francolí.

En el segle XIII Montblanc experimentà un fort creixement; s'eixemplà vers la zona plana, cap a migdia. L'antic Mercadal es convertí en una plaça porxada, es formaren nous barris com la Vilanova del Mercadal i la Poble de Guimrós (on s'aixecà el Palau Reial); i a llevant s'establí la comunitat jueva que va constituir el seu call. En aquesta centúria es fundaren els tres convents de la vila: el de Sant Francesc, el de la Serra i el del Miracle (o de la Mercè).

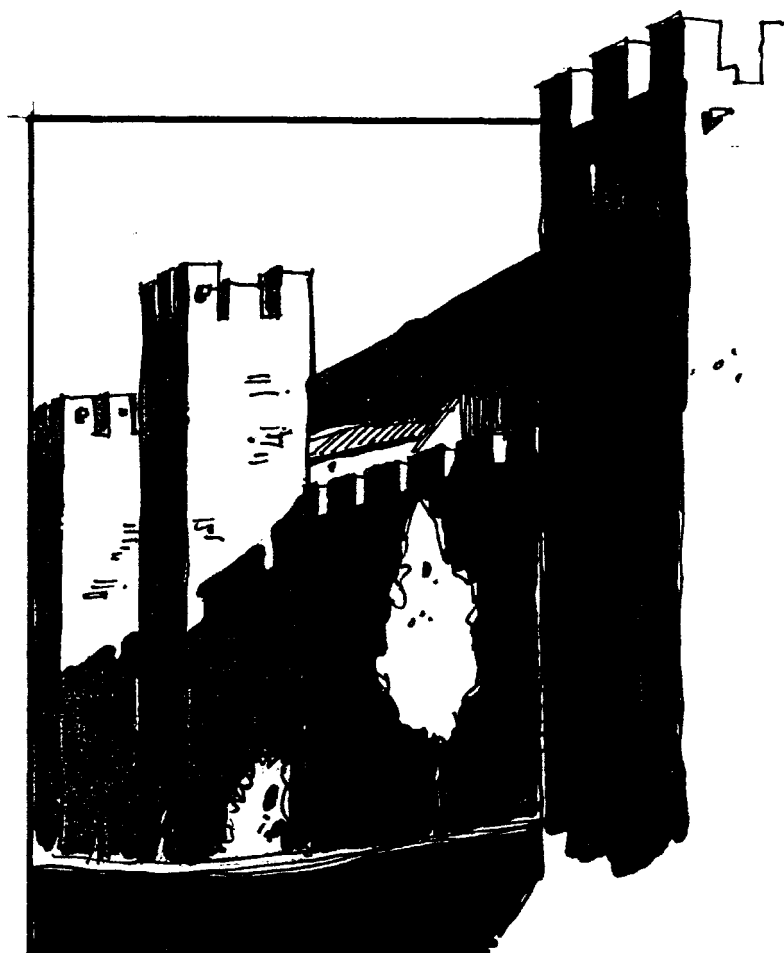
En el segle XIV, l'expansió encara fou més important. Es construïren els *banys públics* i la *presó*, i es cobrí amb una volta de pedra el torrent de la Regina, obra que va permetre una perfecta comunicació entre el primer nucli de població i l'eixample. S'edificà la part de llevant, es construí **Sant Marçal**, així com els dos monuments més característics de la Vila Ducal: la nova església gòtica de **Santa Maria** i la *fortificació* de la vila, mitjançant un cercle de muralles amb les seves corresponents torres.

En el segle XV, Montblanc ja entrà en decadència i l'avanç urbanístic no fou tan ràpid. Només s'edificà el **Raval**, al nord de la població i el **Palau del Castlà**, al costat de l'església de Sant Miquel (car el castell ja havia estat abandonat). A partir d'aquesta època, el creixement pràcticament s'atura, i serà corrent veure molts casalots deshabitats o derruïts. Les construccions són mínimes fins arribar al segle XIX, en què s'edificà el *jutjat* i les *presons* (1880), el *cementiri nou* (fora de la població), el **Pont Nou** sobre el Francolí (al costat del Pont Vell) i s'urbanitzà la **Font Major** (1804), la **font del Raval** (1828), la **plaça de Sant Francesc**, amb la seva font (1850-60) i la **font de Sant Marçal** (1892).

Fins ja ben entrat el segle XX, a excepció del Raval, el poblament encara no havia sortit del cercle de muralles bastit en el segle XIV. En el primer terç de la centuria es construí part del sector de la carretera de Tarragona a Lleida, fins a l'estació del ferrocarril, i s'aixecà el *celler* vinícola (1919), interessant edifici de Cèsar Martinelli, un teatre-cinema (1922) i diverses fàbriques, destil·leries i l'escorxador municipal a la part de ponent.

El 1950 la vila tornà a reprendre la gran activitat constructora portada a terme en els segles XIII i XIV. S'edificà un barri de casetes anomenat **Vila-salva** (a la carretera de Reus), les **Escoles Noves**, l'edifici del **Casal Montblanquí**, etc. Malgrat tot, el decenni de màxim creixement urbanístic fou el dels setanta, quan per la part de migdia i de ponent començà el vertader eixample; en aquesta època també van establir-se nombroses indústries al peu de les carreteres que travessen el terme. Paral·lelament, els últims anys s'ha iniciat un procés de restauració del patrimoni històric-arquitectònic de la vila.

La importància de la Vila Ducal en el període medieval es palesa en la construcció d'edificis que fan de Montblanc una de les localitats més característiques de Catalunya. Entre aquestes, la més impressionant és el **recinte emmurallat**, que encercla tot el perímetre de l'antiga població. És bastit de pedra, argumassa i, en alguns punts, de tàpia, amb una longitud d'uns 1500 metres. A distàncies irregulars s'hi troben diverses *torres* (tradicionalment s'ha dit que n'eren trenta-quatre, però el nombre més verídic sembla que sigui de trenta-una o trenta-dues), totes quadrades i emmerletades, a excepció d'una de pentagonal, denominada **dels Cinc Cantons**. Tenen de 16 a 20 metres d'alçada i solament tres cares, amb dos pisos i escales mòbils en els cossos interiors, llevat de la del portal de Bover, que en té quatre, amb habitacions, escales de pedra i un matacà a la part de davant. El camí de ronda travessava les torres per les dues portes laterals. Per la banda exterior, la muralla era voltada per valls o fossats, menys en la part més enlairada, en el sector anomenat **del Baluard**. El recinte tenia quatre **portals**: el de **Sant Antoni** (també dit de **Santa Anna**), al nord-oest, per on sortia el camí ral que anava a Lleida; al sud-est, el de **Sant Francesc**, que donava pas al Camp de Tarragona. Actualment aquests dos portals ja no existeixen, car el primer fou derruït el 1863 i el segon el 1907. Al sud hi ha el de **Sant Jordi**, que facilita l'accés a la Serra de Prades; i al nord-est el de **Bover** (antigament anomenat **portal de Barcelona** i després de la **Font de la Vila**) que obria el camí cap a llevant. Més tard es construí el **portal del Castlà** (impròpiament conegut com a **portal de Barcelona**), que era del seu ús particular. A més, també hi havia dos esportells reixats a l'entrada i sortida del torrent de la Regina, un prop de la Serra i l'altre, a la dreta del portal del Bover.

MONTBLANC.

Les muralles les féu construir Pere el Cerimoniós. Sabem que el 18 de febrer de 1367 les obres ja s'havien iniciat. Van ser obligats a treballar-hi no solament el veïns de Montblanc, sinó també els d'altres poblacions de la vegueria "*qui no hagen castell ne fortalesa en la qual se puxen defendre ab lurs béns*", obligació que motivà diferents plets amb les localitats afectades. El director de les obres, així com també de Poblet i d'altres llocs, fou fra Guillem de Guimerà, comanador hospitaler de Barberà i de l'espluga de Francolí. El recinte, fins al segle XV, restà ben conservat, però amb la guerra contra Joan II començaren els desperfectes, que s'accentuaren amb la dels Segadors (Palavicino, el 16 de juliol de 1651 derruí una bona part de les muralles i diverses torres). Amb la guerra següent, la de Successió, el deteriorament continuà fins arribar al 1744, que l'Ajuntament començà a cedir diverses torres en enfiteusi, perquè les ocupessin els particulars.

Entre els edificis monumentals es destaca l'església arxiprestal de Santa Maria de Montblanc. Obra gòtica, és la segona església que ha estat bastida al mateix emplaçament. La primera, romànica, començà a construir-se en fundar-se la vila; per causa de les seves reduïdes dimensions, amb l'augment de la població, resulta insuficient i se n'hagué de construir una de nova, gòtica. Mentre duraren les obres d'aquesta nova església els actes litúrgics se celebraren a la de Sant Miquel. Sembla que en la construcció de l'església de Santa Maria participà el mestre anglès Reinard Desfonoll. Les obres s'iniciaren el 1352 amb l'ajuda dels reis i de diferents nobles de la vila, com ho demostren els escuts de les parets. Però, amb les conseqüències de la crisi demogràfica i econòmica, que s'inicià amb la Pesta Negra (1348), l'ajuda minvà substancialment i el projecte inicial no es pogué concloure, Llavors s'acordà de tapiar la nau,

quan encara faltaven dos trams sencers per a bastir. De la mateixa manera tampoc no es construí el campanar, del qual només hi ha la base i els primers graons. No es coneix la data de la primera consagració, però el 10 de juliol de 1528 es realitzà la segona per Joan Jubrí, bisbe de Constantina. La primitiva façana gòtica, costejada per Martí l'Humà, duc de Montblanc, va ser volada el mateix dia que s'escapçaren les torres de la muralla, el 16 de juliol de 1651, pel general Palavicino. Dos anys més tard, el poble s'animà a refer la façana. A tal fi, el 1673, s'envià un memorial a la reina demanant diverses exempcions, almenys mentre duressin les obres de reconstrucció de la façana. La nova, d'estil barroc, consta de tres cossos o nínxols, amb les imatges dels apòstols i del Pare Etern. Ben segur que tornaren a faltar diners i per falta de mitjans s'acabà a cuita-corrents. Les obres duraren fins el 1668 i, novament, el 15 de desembre de 1685 fou restablerta al culte.

L'interior és d'una sola nau de 27 metres de llargada per 18.4 d'amplada. En la nau central hi ha esculpida la Santíssima Trinitat i a les set ménsules de les canyes dels jocs de voltes, escenes de l'Antic Testament. Té onze capelles laterals. S'hi conserven obres de gran categoria, com el retaule gòtic de pedra policromada de Sant Bernat i Sant Bernabé. Amida 3.12 metres d'amplada per 2 d'alçària. Segons Vives i Miret, l'obra la inicià Reinard Desfonoll i la continuaren els seus deixebles; fou costejada per la família Alenyà. La **Mare de Déu del Cor** és una talla gòtica, del segle XV, policromada; formava part de l'antic retaule frontal. L'orgue data del 1607; és un dels més importants de Catalunya; fou construït amb l'ajuda econòmica de les confraries i reformat el 1703, una vegada acabada la façana. Altres objectes destacables són diversos cartorals del segle XV, així com el reliquiari de Sant Macià i algunes creus d'argent, pertanyents a les confraries. Cal mencionar que en la guerra civil es destruí l'altar barroc del segle XVIII, obra d'Isidre Espinal i Travera i el monumental Sant Crist de les Fonts.

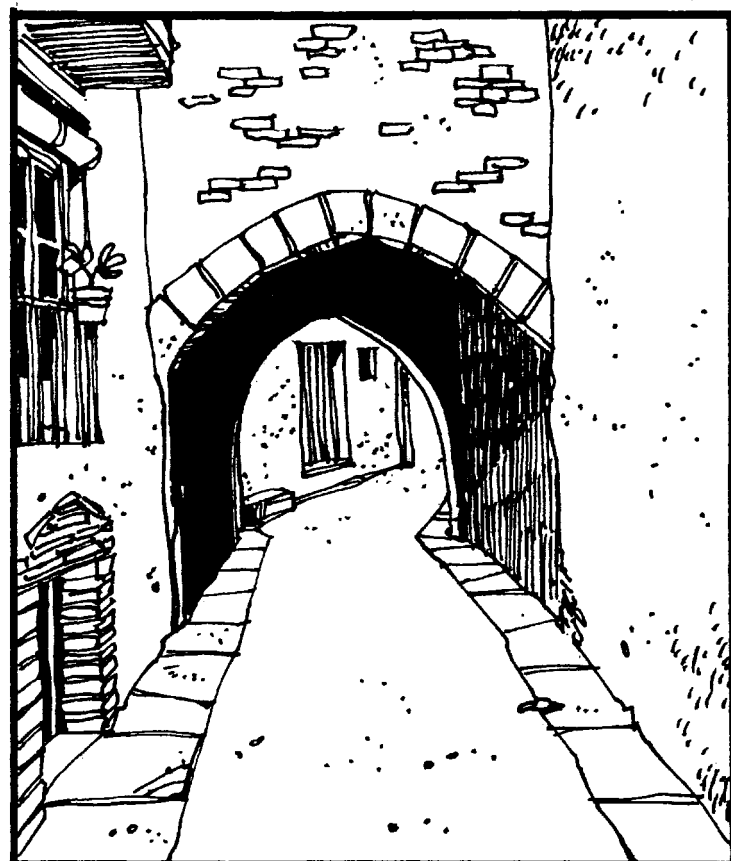
L'església de **Sant Miquel** serví d'església parroquial mentre s'edificava la gòtica de Santa Maria. Apareix ja citada el 1288, i posteriorment, en les dues centúries següents, fou engrandida. La façana és d'estil romànic, molt senzill, però la resta de l'edifici pertany al gòtic. A la dreta de la façana s'alça el campanar, quadrat; en un principi no era tan alt, tenia forma de torre i sembla que les campanes s'emplaçaven entre els merlets, de cara a ponent. En la mateixa façana també hi havia uns porxos, aguantats per cabirons, sota els quals s'elegien els procuradors que havien de representar la vila en les Corts Catalanes. En aquesta església se celebren corts generals de Catalunya en els anys 1307, 1333 i 1370. L'interior, d'una sola nau, amb arcs, diafragmes i un teginat policromat del segle XV, amb diversos motius ornamentals, en els quals dominen els colors vius, té tres capelles per banda, amb dues més, de profunditat desigual, al presbiteri. Igual que a Santa Maria, en els paraments de les parets també són nombrosos els escuts nobiliaris.

En la segona meitat del segle XIII i al llarg del segle XIV es bastiren els tres convents de la vila: el dels franciscans de Sant Francesc, el de les monges clarisses de la Serra i el dels mercedaris del Miracle. Els tres s'emplacen fora muralles.

El primer, el de **Sant Francesc**, és al costat del camí ral, a la zona sud-oriental de la vila. No es coneix amb exactitud el seu origen, però a partir del 1253 ja resta documentat. L'església pertany al gòtic primari, amb tradicions encara romàniques, com ho demostra la porta de mig punt. L'interior és d'una sola nau, amb volta apuntada i sis arcs d'aresta, amb un absis hexagonal i quatre capelles laterals. Adossat hi havia un claustre que desaparegué en el segle XIX, car el 1822 quedà abandonat, i amb la desamortització va passar a mans de particulars i fou convertit en magatzem i fàbrica d'alcohol. Recentment la Generalitat l'ha adquirit i ha iniciat la seva restauració. S'ha d'esmentar que el 1414 s'hi celebrà una cort general de Catalunya, i que hi habità fra Anselm Turmeda.

El monestir de clarisses de la Serra és situat a la banda de ponent. El seu santuari de la Mare de Déu de la Serra és esmentat el 1295 i segons la tradició, el monestir fou fundat per la princesa grega Irene Làscaris, filla de l'emperador Teodor II. Aquesta arribà a Salou portant una imatge gòtica d'alabastre massís que anava destinada a Saragossa. En arribar a Montblanc, la carrossa s'aturà i no hi hagué manera de fer-la avançar. Llavors, la princesa sol·licità a Jaume II llicència per a fundar el convent. Al llarg de la història, el convent de la Serra, adquirí un gran renom i diversos papes i reis el protegiren. L'estructura de l'església ha estat molt alterada, car ha sofert nombroses destruccions i posterior restauracions. L'interior és d'una sola nau, amb arcs torals i volta apuntada (postissa, de guix) i cinc capelles. Entre els objectes importants que conserva es destaca la Creu Verda, de pedra policromada de la fi del segle XII o principis del XIII i la imatge de la Mare de Déu de la Serra, d'alabastre massís, del segle XIII. Amb la guerra civil del 36 es destruï l'altar major, obra del montblanquí Ramon Balard i va desaparèixer la imatge petita de la Serra, del segle XVII.

Finalment, el santuari del Miracle o convent de la Mercè és situat a l'esquerra del Franco-lí, vers tramuntana. El 1288 Alfons II confirmà la donació del lloc a favor de l'orde de Santa Eulàlia de la Misericòrdia dels Captius. Sembla que en l'època de Sant Pere Ermengol, junt amb el de Santa Maria dels Prats, formaren una sola comunitat, coneguda amb el nom de la Mercè (en el segle XIV Guillem Bo apareix com a comanador dels dos convents). L'edifici del convent té poc interès; l'església, del segle XIV, té una sola nau, i conserva un teginat, actualment cobert amb volta de guix.

CARRER DE LA CIVADERIA (MONTBLANC).

En aquesta època, també es construí l'església i hospital de **Sant Bartomeu**, tocant al de **Sant Francesc**. El 1266 ja es troba citat i pertanyia a la vila, però una vegada finalitzada la construcció de l'hospital de Santa Magdalena s'acordà d'abandonar-lo. El 1727 ja no existia i en el seu lloc s'alçava "*el messon que antes se nombrava de Jacques*".

L'edifici de l'església i hospital de **Santa Magdalena** fou bastit el 1342. Com les anteriors, l'església té una sola nau, reforçada per tres arcs apuntats, amb un teginat policromat. Era notable el seu altar, amb pintures del Renaixement, datades el 1503, al centre del qual hi havia la imatge de Santa Magdalena, obra del montblanquí Guillem Seguer. Adossat a l'església es localitza el claustre, que es compon de planta baixa i galeria. La primera plana és voltada per columnes estriades que suporten arcs ogivals, i en el pis superior té uns arcs rebaixats amb estriats prismàtics i en forma espiral. L'esmentat claustre és de transició renaixentista, dels segles XV-XVI.

En el segle XIV també es construí l'església de **Sant Marçal**, amb finalitat d'hospital de pobres. Fou fundada i protegida per Jaume Marçal, que morí el 1339, abans d'acabar les obres. El seu emplaçament és al costat mateix de la muralla, tocant a l'entrada del torrent de la Regina. En la façana hi ha dues portes adovellades, una de les quals tapiada. L'interior és també d'una sola nau, on es destaca una gran pintura mural de Sant Cristòfol, obra del segle XV.

Altres construccions d'interès, de caràcter civil, són el **Pont Vell**, que es troba en entrar a la població pel nord-oest, entre el Raval i el convent de la Mercè i el **Palau Reial**. El pont, que té l'origen al segle XII, consta de quatre ulls, amb contraforts laterals ornamentats amb elements escultòrics.

El **Palau Reial**, lloc on residiren els reis en les seves estades a la vila, és una de les construccions civils més notables de Montblanc. Data del segle XIV; és d'estil gòtic, però ha estat molt alterat, a causa de les diverses modificacions sofertes en el transcurs dels anys. Més tard, l'edifici passà a mans particulars i va pertànyer a un llinatge montblanquí: els Llordat.

Un altre casal important és la **Casa Alenyà** o **Aguiló**, emplaçada en les immediacions de l'antic barri jueu. És d'estil gòtic, amb finestral tripartit, i sembla ser obra del segle XIV. Els seus propietaris foren els **Alenyà** i, posteriorment, els **Aguiló**, originaris de Torres de Segre.

Al costat de l'església de Sant Miquel és digne d'observar el portal adovellat del **Palau del Castlà**, del segle XV, en la planta baixa del qual hi havia les presons de la vila. Era la residència del representant del rei.

Malgrat tot, potser els edificis civils més representatius de Montblanc, poden ser la **Casa Josa**, la **Casa Desclergue** i la **Casa de la Vila**. La Casa Josa es troba a migdia de l'església de Santa Maria. És probable que inicialment fos l'edifici de les escriptureries reials o de les dependències de la cúria eclesiàstica. La façana principal fou reformada pels Josa en el segle XVIII, però a la façana de ponent encara es troben alguns elements originals, amb una portalada i dues arcades, probablement del segle XIII. A l'interior cal remarcar l'existència de tres grans arcades de pedra, junt amb d'altres de més petites. Actualment en les seves dependències s'allotja el Museu-Arxiu de Montblanc i de la Conca de Barberà. De construcció més recent, es pot destacar la **Casa de Pere Tomàs Guarro**, del segle XIX, a la plaça Major, amb una façana decorada amb diversos motius pictòrics.

Montblanc és una vila amb un elevat grau de riquesa folklòrica, com ho demostra, al llarg del temps, la pervivència del *ball de bastons*, de gran renom a tot el Pricipat. Probablement és

un dels més antic de Catalunya, car sembla que el 1734 ja existia. En el transcurs dels anys s'han creat diverses colles. Uns altres elements de gran estima popular són *els gegants i nans*, que daten del maig de 1864. El gegant en la seva mà porta la carta de fundació de la vila. En el setanta-cinquè aniversari de la coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra (1981) s'estrenaren vuit nans d'identica factura que els dotze anteriors. En diverses festivitats, a més dels gegants i dels nans, és típica la sortida de *timbalers i porrers*, acompanyants del consistori municipal. També s'ha tomat a reviure una antiga tradició amb la presència del *drac, l'àliga i la mulassa* (1981), ja documentades des del 1300 en les processons de Corpus.

Les dues festes de més relleu de la vila se celebren en honor dels dos patrons: Sant Maties (14 i 15 de maig) i la Mare de Déu de la Serra (6, 7 i 8 de setembre). En la primera festivitat tenen lloc les fires; la segona és la festa major.

El municipi de Montblanc també comprèn els agregats de Lilla, Rojals, Prenafeta i la Guàrdia dels Prats; les caseries del Pinetell de Rojals, Rojalons, la Barceloneta i la quadra de Mirambella; i els despoblats de la Bartra, els Cogullons, Montornès i el Pinetell de Montblanc.

BIBLIOGRAFIA

- ## Gran Geografia Comarcal de Catalunya.
Volum 7. El Camp de Tarragona.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1ª Edició, 1982).
- ## Gran Geografia Comarcal de Catalunya.
Volum 9. La Segarra, l'Urgell i la Conca de Barberà.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1ª Edició, 1983).
- ## Gran Enciclopèdia Catalana.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1ª Edició, 1969).
- ## Això és Catalunya. Guia del Patrimoni Arquitectònic.
Departament de Cultura de la Generalitat.
Editorial Plaza i Janés. Barcelona. (1ª Edició, 1988).
- ## La Conca de Barberà.
Josep Mª Poblet.
Biblioteca Selecta nº 320. Editorial Selecta. Barcelona. (1961).
- ## Aquell Montblanc.
Josep Mª Poblet.
Biblioteca Selecta nº 485. Editorial Selecta. Barcelona. (1975).
- ## Rutas Turísticas de Cataluña. Volumes I i II.
Francisco Gurri Serra.
Editorial Alpina. Granollers. (1975).
- ## Topoguia del GR-7-1. 2ª Fascicle : Vallfogona de Riucorb -Prades.
Comitè Català de Senders de Gran Recorregut. (1ª Edició, 1988).
- ## Muntanyes de Prades
Atlas Muntanyec nº 23. Serralades de la Costa Catalana.
Cartografia escala 1:25.000.
Editorial Montblanc. Granollers (1968).
- ## Mapa de la Serra de Prades.
48ª Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya. Maig 1984.
Escala 1:25.000.
- ## Dibuixos d'En Bernat Salvador.

DESCRIPCIÓ DEL RECORREGUT

Horari		
Parcial	Total	Quilòmetres ^(*)
0.00	0.00	0.000

Comencem l'etapa d'avui a la plaça que hi ha just a l'entrada del petit poble de Farena (623 m). Entrant a la plaça per la carretera procedent de la Riba hem d'anar pel camí que surt per la dreta passant per entremig de dues edificacions. Al cap de pocs metres deixem un trencall a la dreta que baixa vers la carretera i trobem, a l'enforcall, un pal indicador del sender de petit recorregut PRC-19, que ens assenyala la direcció de la Bartra (45 min). Hem de seguir aquest sender que s'enfila, marcat amb ratlles blanques i grogues.

Una mica més endavant deixem un camí barrat per una cadena que baixa per l'esquerra. Continuem endavant per un escorrentiu d'aigües amb trams de sòl empedrat. Hi ha algun tros que va enfonsat entre talussos.

0.04 0.04

Troblem una bifurcació; rebutgem la branca de l'esquerra que s'enfila amb fort pendent i seguim per la de la dreta més planera. Entrem en el bosc.

0.02 0.06

Voregem una clariana que queda a la dreta; des d'ací tenim una panoràmica del poblet de Farena. En finalitzar la clariana deixem un camí que baixa cap a la dreta.

Després de planejar per entremig d'argelagues ens trobem amb un ample rocalls inclinat que hem de travessar passant per un estret relleix.

0.06 0.12

Al final d'un tram de pujada el sender gira vers l'esquerra per tal de travessar un contrafort rocós per una mena de trinxera (680 m) i comença a baixar pel vessant sud del barranc Sec. Per ací sortim del terme municipal de Mont-ral i entrem en el de Montblanc i així canviem la comarca de l'Alt Camp per la de la Conca de Barberà.

A la dreta s'estén la vall del barranc Sec; passem pel costat d'una balconada de roca que ens ofereix una bonica panoràmica. Seguim baixant.

A mesura que ens apropem al fons del barranc el pendent es va fent més pronunciat. En algun tram els esbarzers dificulten la marxa.

(*) Nota.- El quilometratge només està especificat a partir de la font del Grèvol, lloc on trobem el GR-7-1. Fins a aquest punt s'han de comptar uns 4 quilòmetres.

0.10 0.22

Finalment arribem al llit del barranc Sec el qual travessem a gual (610 m). A l'altra banda trobem una pista que seguim vers la dreta aigües avall.

Compte: Als pocs metres hem d'abandonar la pista i continuar per un senderol que s'enfila cap a l'esquerra per damunt d'una gran roca. Passem per entremig d'alzines.

0.04 0.26

Travessem un estrep de roca arenisca que constitueix un bon mirador i baixem per l'altra banda per una graonada excavada a la paret. El camí es fa més ample.

0.02 0.28

Desemboquem en una pista asfaltada; hi ha un pal indicador: cap a la dreta aniríem a la Riba en 2 h 45 min. Nosaltres hem d'anar cap a l'esquerra, pujant, en direcció a la Bartra.

Pocs metres més enllà s'acaba el sòl asfaltat. A la dreta tenim uns camps erms i una mica més lluny es veu el mas de Tous.

0.04 0.32

A l'esquerra del camí queda una gran roca; més amunt, per sobre dels marges, es veu el mas d'en Caret.

Després de fer un revolt cap a l'esquerra ens trobem amb una bifurcació. A l'enforcall hi ha un cartell indicador: la branca de l'esquerra es dirigeix al mas d'en Caret i la de la dreta a la Bartra; seguim aquesta última. En el mateix enforcall també hi ha una font.

Compte: Uns metres més enllà hem d'abandonar la pista i seguir per un corriol, més aviat un reguerot, que s'enfila amb fort pendent per l'esquerra.

0.06 0.38

En finalitzar la forta pujada retrobem la pista que havíem deixat; en aquest tram el sòl torna estar asfaltat. La seguim vers l'esquerra i planegem per una clariana.

Per damunt de la pista, a l'esquerra, hi ha unes edificacions; és el conjunt de la Bartra. A la dreta, a l'altra banda del barranc de la Baridana, es veuen unes impressionants cingleres.

0.04 0.42

A l'esquerra deixem el camí d'accés a la Bartra (725 m). Hem de continuar per la pista malgrat hi hagi una cadena que ens barra el pas; pugem.

0.05 0.47

Atenció: Hem d'abandonar la pista i agafar un senderol que s'enfila amb fort pendent per l'esquerra.

0.06 0.53

Després d'un llarg tram de forta pujada el senderol planeja uns metres pel costat d'una gran roca; això ens permet un breu descans. Continuem la pujada.

0.06 0.59

Planegem per un paratge ple de falgueres. Encara seguim pujant però ara més suaument.

0.06 1.05

Baixem lleugerament i el sender s'exemplia; a la dreta deixem un trencall que baixa vers el revolt d'una pista que es veu a tocar. Hem de seguir uns metres endavant fins desembocar a l'esmentada pista i aleshores seguir-la vers l'esquerra pujant. El sòl està molt erosionat.

Atenció: Després de fer un revolt cap a l'esquerra hem de deixar la pista i continuar per un viarany que se'n va per la dreta.

Pocs metres més endavant el viarany travessa la pista que havíem deixat, s'enfila per l'altra banda i continua paral·lel pel seu costat.

Seguim pujant una bona estona fins arribar en uns camps erms que travessarem planejant. A continuació girarem vers l'esquerra per apropar-nos a una paret de roca.

0.15 1.20

Arribats al peu de la paret trobem una petita font a l'esquerra del camí. Planegem; a la dreta, a un nivell inferior podem veure una pista i al seu costat una gran bassa.

0.02 1.22 0.00

Troblem el GR-7-1. Hi ha un pal indicador: cap a l'esquerra arribaríem als Cogullons en 15 minuts i cap a la dreta a Rojals en 1 hora; nosaltres seguirem vers Rojals. En aquest indret hi ha la font del Grèvol (980 m). El rajolí de la font queda a l'esquerra del sender i l'arbust que li dona nom a la dreta, al costat d'un petit abeurador responsable d'uns singulars sorolls.

Baixem vers la bassa travessant uns camps herbosos i en arribar-hi hem de continuar per la dreta seguint la pista que passa pel seu costat. Uns metres més enllà hem de deixar l'ampla pista i baixar cap a l'esquerra per una de menys fressada.

0.05 1.27

Passem pel peu d'un esperó de roca; continuem baixant per entremig d'esbarzers. Poc després desemboquem en una clariana; ací hem d'abandonar la pista i anar per un senderol que surt per la dreta. **Compte** perquè immediatament trobarem una bifurcació i hem de seguir per la branca de l'esquerra que baixa.

0.07 1.34 1.10

Passem un tram de fort pendent i ens aboquem en una pista; hem de seguir-la cap a la dreta baixant.

Ben aviat creuarem el llit del barranc de la Baridana per un pont (875 m). La pista puja per l'altra vessant.

0.02 1.36

Deixem la pista i ens enfilem amb fort pendent per un corriol cap a l'esquerra. Travessem un bosc de pins i d'alzines en lluita per l'hegemonia.

0.07 1.43

El sender passa a frec d'una paret de roca on hi ha una bauma amb restes d'un antic aprofitament.

0.01 1.44 1.95

A la paret de roca podem veure-hi unes inscripcions que recorden la calligrafia àrab; diuen que són de l'època medieval.

El sender travessa un paratge amb grans rocs i més enllà planeja per entremig de falgueres. Anem pujant tot vorejant un barranc subsidiari del de la Baridana.

0.10 1.54

Trobem un petit cucó amb aigua a l'esquerra del senderol; seguim pujant lleugerament.

S'arriba enfront d'un marge i el camí decanta cap a l'esquerra per tal de vorejar-lo. Finalment se surt en un espai obert.

0.03 1.57

Desemboquem en un altiplà; el sender el travessa deixant camps de conreu a banda i banda.

En arribar al final dels camps hem de deixar el camí que gira vers l'esquerra i continuar endavant pujant per un reguerot.

0.04 2.01

Sortim en una pista; la seguim vers la dreta uns cinquanta metres i l'abandonem per continuar per un reguerot que se'n va per l'esquerra pujant.

0.03 2.04

Desemboquem en una nova pista; també la seguim cap a la dreta.

0.02 2.06

Comencem a veure les primeres cases del poblet de Rojals; per la dreta se'ns uneix un carrer/camí i a l'esquerra deixem un camí barrat amb una cadena. Continuem endavant pel carrer principal, asfaltat, deixant de banda els carrers secundaris.

0.03 2.09 4.15

Arribem al centre del llogarret on trobem un acollidor bar-restaurant anomenat la Socarimada (980 m). Seguim endavant vers l'entrada del poble on podrem veure la bonica església romànica de Sant Salvador, enlairada a l'esquerra. Continuem per la carretera que puja de Montblanc.

0.03 2.12

En arribar al coll de la Famada, on hi ha el rètol amb el nom de Rojals, s'ha de deixar la carretera i seguir pel camí que surt per l'esquerra en direcció a una casa. En aquest punt hi ha un pal indicador una mica atrotinat.

Just abans d'arribar a la porta de la finca hem d'abandonar el camí i gafar un senderol que baixa cap a la dreta.

0.03 2.15

En arribar en un planell ens trobem amb una bifurcació; hem de seguir per la branca de l'esquerra. Enfront veiem l'espectacular fondalada del barranc de la Vall cap a on ens abocarem.

Travessem unes feixes i més enllà entrem en el bosquet. De moment la baixada és suau: és l'aproximació a la vessant obaga per on *caurem* al llit del barranc.

0.19 2.34

Quan ja fa estona que baixem, el senderol travessa un gros esorrentiu d'aigües, planeja una mica i poc després en travessa un altre.

L'exhuberant vegetació fa que gairebé no es vegi la llum del dia i només se sent, en alguns trams, el soroll de l'aigua del torrent.

0.20 2.54

Després de moltes ziga-zagues passem pel costat d'un gran bloc de pedra que forma un arc natural a l'esquerra del sender.

0.01 2.55 7.44

Arribem (ja era hora !) al llit del barranc de la Vall (670 m), el travessem a gual i seguim per l'altra vessant.

Poc després creuem un petit curs d'aigua tributari de la Vall i comencem a transitar per una mena de tartera de pissarra.

Compte perquè el senderol travessa algun tram on el vessant té fort pendent i una rellicada podria ésser catastròfica (sobretot pels esbarzers).

0.13 3.08

Travessem un altre rierol afluent de la Vall.

0.02 3.10

El senderol voreja una gran roca i més endavant les seves companyes.

0.03 3.13 8.48

Passem a frec d'una petita construcció que queda a l'esquerra; davant, enlairat, veiem el mas de Ponet.

Travessem una petita fondalada on hi ha una figuera i continuem per un camí herbós que passa pel peu de la masia.

0.03 3.16

Desemboquem en el camí d'accés a la masia; l'hem de seguir cap a la dreta.

0.05 3.21

A la dreta del camí queden les ruïnes d'un antic corral i a l'esquerra es veu l'entrada d'una cova.

0.06 3.27

Troblem una bifurcació; la branca de la dreta baixa, nosaltres hem de seguir per la de l'esquerra que planeja.

Voregem un bonic marge que queda a l'esquerra.

0.04 3.31

El camí fa un doble revolt dreta/esquerra. A l'esquerra queda la petita construcció d'una estació de bombeig d'aigua i a la dreta un camí; continuem baixant. Baix, a la dreta, es veuen les ruïnes del Moli de Dins.

0.02 3.33 10.22

Arribem novament al llit del barranc de la Vall (370 m). Hem de creuar-lo per un pontet i una vegada a l'altra banda continuar cap a l'esquerra aigües avall; a la dreta deixem el camí que ens menaria al Molí de Dins i a la font de la Vall.

Passem per un indret anomenat l'Estret, un petit engorjat que tanca l'entrada de la vall.

A la dreta queda la caseta d'una estació de bombeig d'aigua; més endavant el camí voreja el projecte d'una tanca de la qual només hi ha instal·lats els suports.

0.03 3.36

Deixem una casa i un camí a la dreta; continuem endavant.

Per l'esquerra se'ns uneix un camí. Més enllà, a la dreta, podem veure una edificació construïda sobre una gran roca.

Després de deixar un altre camí a la dreta passem per un tram amb el sòl asfaltat molt deteriorat. El camí transita per entremig de camps tancats amb cultius d'avellaners. Al fons, a la dreta, es veu el bonic marge del talús de la carretera que puja a Rojals. Comencem a trobar les cases d'un petit nucli residencial !

0.06 2.42

Per l'esquerra se'ns uneix un camí i a la dreta deixem una mena d'obelisc. Seguim endavant pel camí principal.

0.02 3.44 11.21

Després de fer un revolt cap a l'esquerra sortim del nucli de cases i ens trobem amb la panoràmica de la plana amb Montblanc al fons. En aquest punt la pista que seguíem gira cap a la dreta tot baixant; ací l'hem d'abandonar i continuar rectes per anar a buscar un antic camí que segueix pel costat d'un marge en direcció al turó i al molí d'aspes grogues que veiem davant.

0.01 3.45

Troblem una bifurcació; hem d'agafar el viarany que va per la dreta passant per l'estret espai que hi ha entre un marge i un camp d'oliveres.

En arribar al capdavall del camp, una mica més endavant, trobem una altra bifurcació; de nou hem d'anar per la branca de la dreta.

El caminet travessa una petita sèquia coberta i immediatament es troba amb el marge d'un camp que queda a un nivell superior. Ací hem d'anar cap a l'esquerra pel costat del marge però és possible que les bardisses ens dificultin el pas; aleshores haurem d'enfilar-nos al camp per tal d'anar a trobar el camí que el limita per l'esquerra. Una vegada s'ha arribat al camí l'hem de seguir cap a la dreta vorejant el camp. Davant, a la dreta i a l'esquerra, veiem dos molins de vent.

Al final del camp el camí passa a frec d'una antiga bassa i gira vers la dreta pujant lleugerament pel peu del turó.

0.08 3.53

Després de planejar una mica passem pel costat d'una grandiosa bassa abandonada; a l'esquerra queden unes ruïnes. Més enllà, a la dreta, hi ha una vinya.

0.01 3.54

Enllacem amb la pista asfaltada que ve de l'ermita de Sant Josep; a l'enforcall hi ha un pal indicador. Hem de continuar cap a la dreta, en direcció a Montblanc que ja és a tocar. A l'esquerra hi ha unes vinyes i a la dreta les naus d'una instal·lació agropecuària.

0.05 3.59 12.73

Entrem a Montblanc per la travessia del Camí de Sant Josep. Per anar cap al centre s'ha de seguir la travessia per la dreta fins trobar un carrer transversal i aleshores anar cap a l'esquerra. Aquesta zona és un dels eixamples de la vila amb vivendes unifamiliars.

Una vegada hem arribat a l'avinguda de Manel Ribé hem de continuar cap a la dreta. Al capdavall, a l'esquerra, trobarem l'accés al nucli antic de Montblanc (350 m). En aquest punt finalitzem l'etapa.

Agustí Poch
Setembre 1992

KA DE PRADES

